

Plan C: Hoe doen ze het op... KC De Ruimte?

‘WE VOELEN DE NOODZAAK VAN PLAN C AAN DEN LIJVE’

De Ruimte is een kindcentrum in Kudelstaart, gehuisvest in een historisch gebouw met de charme van toen. Op deze plek startte Franka de Hartog in 2021 als directeur, middenin de lockdown. Door de ligging van Kudelstaart, op het randje van Noord-Holland en Zuid-Holland, is het aantrekken van medewerkers een extra uitdaging.

Franka: “Er is hier een minimale busverbinding en medewerkers hebben te maken met verschillende schoolvakanties in Noord- en Zuid-Holland. Als ze in Zuid-Holland wonen, kan werken op onze school een knelpunt zijn. Terwijl het een fantastische plek is, juist omdat we zo klein zijn. Onze school telt 105 kinderen. Iedereen kent ieder kind bij naam en kent zijn of haar achtergrond. Ook de andere leerkrachten en ik. We doen dit werk echt met het hele team en dat is heel bijzonder. Ik ben zelf geboren in Kudelstaart en voel me verbonden met het dorp en de ouders.”

De komende jaren vragen om grotere ingrepen

“We hadden onze formatie keurig op orde, maar het is spannend hoe het er de komende maanden uitziet. Sinds eind januari kom ik een parttime leerkracht te kort bij de kleuters en vanaf eind februari nog eens een fulltimer. De noodzaak van Plan C voelen mijn team en ik aan den lijve. Ik vind het een fijn idee dat we nu nadenken over de toekomst. Voordat we aan de slag gingen met Plan C, hadden we al een soort ‘wat-als-stroomdiagram’ ontwikkeld, waarin we scenario’s hebben uitgewerkt wat te doen bij uitval of ziekte. De opties zijn minimaal. Voor wat er de komende jaren op ons afkomt zullen we grotere ingrepen moeten doen. Afstemming met de MR wordt noodzakelijker dan ooit.”

Luis in de pels

Franka neemt deel aan het overkoepelende Projectteam Plan C. Vanaf september 2023 is de uitrol van Plan C op haar eigen school gestart. Het Ontwikkelteam komt één keer per twee weken samen.

“Ik heb ervoor gekozen om de overleggen onder gymtijd te plannen en niet na schooltijd”, zegt Franka. “Op deze manier is de belasting het laagst. De overige leerkrachten fungeren als de spreekwoordelijke luis in de pels. Zij reflecteren op wat we in het Ontwikkelteam hebben besproken.”

Kinderopvang laat een ander perspectief zien

“We zijn begonnen met een analyse en hebben besproken wat we sowieso overeind willen houden. We betrekken de NSO nadrukkelijk bij onze ideeën. Aanpassingen in onderwijstijden bijvoorbeeld,

hebben direct invloed op de NSO-tijden. Het mooie is, de mensen van de kinderopvang laten ons andere perspectieven zien. Dat is heel helpend. Je ziet waar het laaghangend fruit zich bevindt dat je meteen kunt plukken.”

Bepaalde keuzes hebben Franka en haar team al in de praktijk gebracht. Zo is een deel van de NSO-medewerkers onderwijsondersteuner op school. Franka: “Het was namelijk lastig om deze mensen via een andere route te vinden. De NSO-medewerkers zien het als een verrijking.”

Leerkracht blijft de belangrijkste persoon

Op de vraag hoe de sessies verlopen, antwoordt Franka: “De brainstormsessies zijn een uitdaging en tegelijkertijd een valkuil. Je denkt soms te snel in oplossingen. Een van de dingen die in de coronaperiode goed werkte, was de inzet van instructiefilmpjes. Leerlingen zouden deze in de nabije toekomst onder begeleiding van een onderwijsondersteuner kunnen bekijken. Ik stel me voor dat we de filmpjes alleen inzetten voor leerlingen die behoefte hebben aan herhaling van de uitleg. De leerkracht blijft toch de belangrijkste persoon voor de initiële uitleg.”

Franka en haar team denken ook aan uitbreiding van de beweglessen. “Naast de gymlessen overwegen we om op termijn een natte gymles te geven. Verder is het clusteren van twee klassen voor gym een optie. Op deze uren heb je dan geen leerkracht nodig. Het past binnen onze school, waar bewegend leren een belangrijke plek heeft.”

Creatieve lessen in circuitvorm

De inzet van externen is ook onderwerp van gesprek in het Ontwikkelteam. Franka: “We hebben een werkgroep cultuur die een sociale kaart opstelt. Hierop staan aanbieders van beeldende vorming, muzieklessen en andere externen. Het aandachtspunt hierbij is dat je nog steeds afhankelijk bent van mensen. Wat als ze uitvallen of ermee stoppen? Als externen een deel van je lesprogramma verzorgen, moet je er ook op kunnen rekenen.”

Wat verder de revue passeert is een tweedeling, waarbij de leerkracht de kernvakken aanbiedt en de onderwijsondersteuner de specialist wordt voor de creatieve vakken. Met name de voorbereidingstijd hiervan kost leerkrachten vaak veel tijd, volgens Franka. “Aan de andere kant hoor ik in het Ontwikkelteam dat de creatieve vakken de schooldag ook leuk maken, omdat je de kinderen op een andere manier ziet. Toch willen we dit mogelijk op projectbasis gaan organiseren, en dan in circuitvorm, waarbij je de kinderen per bouw samenvoegt.”

Plan C heeft vele uitkomsten

“Plan C is eigenlijk een containerbegrip”, zegt Franka. “Het kent geen eenduidig eindproduct, maar heeft vele uitkomsten en het heeft geen deadline. Terwijl we als onderwijzers meestal in kaders denken: je hebt een methode die je van voor naar achteren doorloopt en je weet wat er nodig is vanuit de inspectie. De vraag is echter of alle lessen noodzakelijk zijn voor het curriculum. Waar is nog ruimte waarvan je dacht dat die ruimte er niet was?”

Franka is ervan overtuigd dat je Plan C alleen van onderen af kunt vormgeven. “Scholen en kindcentra zijn zo verschillend qua mate van lerarentekort en ook qua populatie. Binnen onze school denken we tijdens de sessies voortdurend aan de reactie van de ouders. We hebben regelmatig koffieochtenden met ouders. Ik zie dat als een kans om te klankborden met ze en ze op een natuurlijke manier mee te nemen in het proces.”

Werken met pilots

Op de vraag hoe Franka de uitrol van eventuele nieuwe werkwijzen voor zich ziet, antwoordt ze: “Ik ben een voorstander van pilots bij aanpassingen van het lesprogramma. Je kunt veranderingen laagdrempelig uitproberen zonder dat er meteen een nieuwe werkelijkheid is. Een pilot als experiment voor de toekomst voelt anders dan een pilot omdat er een acuut probleem is. Sowieso moeten het bestuur en de MR instemmen met aanpassingen. Hoe dan ook, het is fijn als er op een zeker moment een plan ligt, in de vorm van Plan C. Is er nood aan de man, dan kun je Plan C erbij pakken.”